

Poznámky.

Právna povaha nariadenia predsedu Najvyššieho úradu pre zásobovanie čís. 134/1943 Sl. z. o usmernení cien nehnuteľností a o obmedzení ich zastavenia.

Ústava Slovenskej republiky — čís. 185/1939 Sl. z. — rozlišuje tri druhy právnych predpisov:

1. zákony podľa § 24,
2. vládne nariadenia podľa § 43 a
3. nariadenia s mocou zákona podľa § 44.

Rozdiel medzi týmito druhmi právnych predpisov spočíva medzi iným aj v tom, že

1. zákon podpisuje okrem prezidenta republiky predseda snemu, predseda vlády a aspoň minister, poverený jeho vykonaním (§ 28),

2. vládne nariadenie podpisuje predseda vlády a príslušný minister (§ 47 ods. 1),

3. nariadenie s mocou zákona platí len vtedy, ak ho podpíše väčšina členov vlády a prezident republiky (§ 44 ods. 2).

Iný rozdiel je ešte v tom, že podľa § 71 ústavy sudcovia pri rozhodovaní majú skúmať platnosť vládnych nariadení, ale pri zákonoch a nariadeniach s mocou zákona môžu skúmať len to, či boly riadne vyhlásené.

S hľadiska sudcovského je preto dôležité skúmať, či ide o predpisy toho alebo onoho druhu, lebo ak ide o vládne nariadenie, má sudca skúmať aj jeho platnosť, ak však ide o zákon, alebo nar. s mocou zákona, má právo skúmať len to, či takýto predpis bol riadne vyhlásený.

Toto bolo treba podotknúť pred skúmaním právnej povahy nariadenia predsedu NÚZ-u č. 134/1943 Sl. z.

Nar. ľč. 134/1943 bolo vydané podľa § 4 ústavného zákona čís. 100/1942 Sl. z. a podpísal ho len predseda NÚZ-u. Keďže ústavný zákon č. 100/1942 v § 4 ods. 3 a 4 zmocňuje predsedu NÚZ-u vydávať predpisy i vo veciach, ktoré by sa maly upraviť zákonom, je zrejmé, že tu bola prelomená zásada troch druhov predpisov, uvedených v Ústave a že bol vytvorený nový druh zákonného predpisu. K platnosti takéhoto predpisu, ktorý by ináčé vyžadoval zákonnú úpravu, potrebný je súhlas prezidenta republiky a predsedu vlády a vyhlasuje sa ako »nariadenia« v Slovenskom zákonníku, kdežto iné predpisy predsedu NÚZ-u treba vyhlásiť v Úradných novinách.

Keďže »ostatné« predpisy (t. j. tie, ktoré by ani inak nevyžadovaly úpravu zákonom) vyhlasujú sa v Úradných novinách, patria bezpochybné medzi predpisy, platnosť ktorých sudcovia majú právo skúmať, chcem sa zaoberať len tými

predpismi predsedu NÚZ-u, ktoré by podľa svojej povahy vyžadovaly úpravu vo forme zákona a ktoré podľa § 4 ods. 4 úst. zák. 100/1942 majú sa vyhlásiť ako »nariadenia« v Slovenskom zákonníku.

Pomenovanie »nariadenie« svádza k predstave, že takýto predpis predsedu NÚZ-u podlieha ustanoveniu § 71 Ústavy, podľa ktorého sudcovia majú právo skúmať platnosť vládnych nariadení, rozsah oprávnenia daný predsedovi NÚZ-u upravovať aj veci, vyžadujúce zákonnej úpravy, však nasvedčuje tomu, že sudcovia toto právo nemajú.

Ústavný zákon č. 100/1942 Sl. z. nehovorí o tom, kto podpisuje »nariadenie«, uverejnené v Slovenskom zákonníku. Je preto pochybné, či stačí v »nariadení« citovať § 4 tohto ústavného zákona, alebo či prezident republiky a predseda vlády majú svoj súhlas prejavíť aj tým, že takéto »nariadenie« podpíšu.

Pri tomto stave vecí mali by sa analogicky na tento prípad uplatniť všeobecné predpisy o vyhlasovaní právnych predpisov. Bolo by teda možné uplatniť len ustanovenia § 47 alebo § 44 Ústavy.

Keďže právna povaha nariadenia predsedu NÚZ-u je bližšia povahe nariadenia s mocou zákona ako obyčajného vládneho nariadenia, mal sa na vyhlásenie nariadenia čís. 134/1943 analogicky použiť § 44 ods. 2 Ústavy, ktorý pre platnosť nariadenia s mocou zákona predpisuje podpis väčšiny členov vlády a prezidenta republiky. Podpis členov vlády pri spomenutom nariadení NÚZ-u neprichádza v úvahu, lebo pre platnosť nariadenia, upravujúceho veci, ktoré by sa ináč mali upraviť zákonom, vyžaduje sa len súhlas prezidenta republiky a predsedu vlády.

§ 1 úst. zák. č. 100/1942 Sl. z. určuje pôsobnosť Najvyššieho úradu pre zásobovanie slovami, že ide o úrad »postavený narovň ministerstvám«. Podľa toho by Najvyšší úrad pre zásobovanie mohol mať len takú pôsobnosť, akú majú podľa ustanovenia § 41 ods. 3 Ústavy jednotlivé ministerstvá a v tomto smere by mohol jeho predseda vydávať len také predpisy, aké môže vydávať iný minister vo svojej pôsobnosti.

Z toho, že predseda NÚZ-u má na základe § 4 ods. 3 a 4 úst. zák. č. 100/1942 právo vydávať aj predpisy, ktoré majú povahu zákona, ešte nevyplýva podľa môjho názoru, že by mohol takéto predpisy aj sám podpisovať. Naopak z toho, že v platnosti takéhoto predpisu vyžaduje sa súhlas prezidenta republiky a predsedu vlády, by sa podávalo, že tento svoj súhlas majú podľa analógie § 44 ods. 2 Ústavy vyjadriť predpísaním nariadenia, aby takto bolo už z promulgácie takéhoto predpisu bolo zrejmé, že boli splnené podmienky jeho platnosti.

Dr. Fedor Ormis.